

Kategorie pomocy

Z treści art. 107 ust. 1 Traktatu wynika również generalny zakaz udzielania pomocy publicznej; pomoc ta jest dozwolona jedynie na konkretne przedsięwzięcia (przeznaczenia) ściśle określone w aktach prawa UE oraz konieczne jest zachowanie określonych procedur przyznawania pomocy.

Pomoc publiczna może być udzielana jako pomoc indywidualna oraz jako pomoc na podstawie programu pomocowego. Programem pomocowym jest akt prawa (np. rozporządzenie, uchwała) określający warunki dopuszczalności pomocy bez konieczności notyfikowania projektu pomocy przez Komisję Europejską. Pomoc indywidualna – jest to każda pomoc, która nie jest przyznawana na podstawie programu pomocowego oraz pomoc przyznawana na podstawie programu pomocowego i podlegająca notyfikacji (obowiązkowi zgłoszenia) do Komisji Europejskiej.

Kategorie pomocy publicznej są również zróżnicowane ze względu na kryterium procedury udzielania pomocy. Z ustawy z dnia 30.04.2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz.U. Nr 59 z 2007r., poz. 404 ze zm.) wynika, że obowiązki proceduralne są uzależnione od czynników takich, jak przeznaczenie i wielkość pomocy oraz fakt, czy jest to pomoc indywidualna czy udzielana na podstawie programu pomocowego.

Z tego względu programy pomocowe można podzielić na:

- wymagające notyfikacji Komisji Europejskiej, po uprzednim uzyskaniu opinii Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK), a w zakresie pomocy w rolnictwie i rybołówstwie - opinii ministra właściwego do spraw rolnictwa,
- podlegające wyłącznie opinii Prezesa UOKiK, a w zakresie pomocy w rolnictwie i rybołówstwie - opinii ministra właściwego do spraw rolnictwa, jest to tzw. pomoc na zasadzie wyłączeń grupowych,
- wymagające zgłoszenia Prezesowi UOKiK lub ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa (programy pomocy de minimis lub pomocy de minimis w rolnictwie i rybołówstwie), który w terminie 14 dni może przedstawić zastrzeżenia co do przejrzystości zasad udzielania pomocy,
- podlegające jedynie informacyjnemu przesłaniu do UOKiK po wejściu w życie - dotyczy to uchwał gminnych przewidujących udzielanie pomocy publicznej zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniach wydanych na podstawie ustaw zawierających upoważnienie do wydania aktów prawa miejscowego.

Pomoc indywidualna z uwagi na procedurę jej przyznawania można podzielić na:

- pomoc wymagającą notyfikacji Komisji Europejskiej, po uprzednim uzyskaniu opinii Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a w zakresie pomocy w rolnictwie i rybołówstwie - opinii ministra właściwego do spraw rolnictwa,
- pomoc nie podlegającą opinii Prezesa UOKiK ani ministra właściwego do spraw rolnictwa (pomoc na podstawie wyłączeń grupowych); konieczne jest jedynie poinformowanie Prezesa UOKiK lub ministra właściwego do spraw rolnictwa (w

zakresie pomocy w rolnictwie lub rybołówstwie) za pośrednictwem poczty elektronicznej, o fakcie udzielenia takiej pomocy,

- pomoc nie wymagającą opinii Prezesa UOKiK ani ministra właściwego do spraw rolnictwa, w przypadku której podmiot udzielający pomocy podejmuje decyzję samodzielnie (pomoc de minimis).

Z uwagi na kryterium przeznaczenia pomocy, tj., przedsięwzięcia, na które pomoc jest udzielana, wyróżniamy następujące jej kategorie: ze względu na kryterium przeznaczenia:

- pomoc horyzontalną,
- pomoc regionalną,
- pomoc sektorową,
- pomoc stanowiącą rekompensatę za świadczenie usług publicznych w ogólnym interesie gospodarczym,
- pomoc de minimis.

W praktyce gminnej największe zastosowanie ma pomoc de minimis, która charakteryzuje się relatywnie najprostszą procedurą udzielania, a przedsiębiorca o nią występujący ma stosunkowo niewiele obowiązków informacyjnych do spełnienia. Ponadto stosunkowo popularna jest regionalna pomoc inwestycyjna, która często wpisuje się w politykę gospodarczą gminy, ponieważ pobudza tworzenie nowych inwestycji i nowych miejsc pracy, a ponadto w dłuższej perspektywie czasowej przyczynia się do wzrostu dochodów budżetowych z tytułu podatku od nieruchomości. Przedsiębiorstwa gminnej gospodarki komunalnej korzystają z pomocy stanowiącej rekompensatę za świadczenie usług publicznych w ogólnym interesie gospodarczym.

Natomiast pozostałe kategorie pomocy są o wiele rzadziej stosowane z różnych powodów: zbyt restrykcyjnej procedury udzielania dotkliwej zwłaszcza dla przedsiębiorcy, specyfiki działania gminy oraz braku środków na udzielanie np. pomocy operacyjnej, czyli na pokrycie bieżących kosztów danej działalności firmy, nie przynosząca gminom długofalowych korzyści w postaci wpływów podatkowych.